

Západní Evropa 60. let

Bohatá společnost

Politické mezníky

- 1961 – stavba berlínské zdi
- 1962 – Kubánská krize
- 1963 – J. F. Kennedy v Západním Berlíně – Ich bin ein Berliner
- 1965 – válka ve Vietnamu
- 1967 – šestidenní válka – Izrael x arabské státy

Společenské změny

- Ekonomický boom - v letech 1950-1970 činil průměrný roční přírůstek HNP na kontinentu 5,5%. Od sklonku 50. do sklonku 60. let vzrostla ekonomická produkce SRN a Francie o víc než polovinu, Británie o třetinu a Itálie hodně přes dvojnásobek
- Ato při zkracování objemu pracovní doby – na 40 hodiny týdně
- Konzumní společnost výsledkem – samoobsluhy/supermarkety, rozsáhlá konfekční výroba ošacení, individuální doprava (VW Brouk, Citroen 2 Cv, Fiaty 500+600, Renault y 4CV a 4)

Citroen 2 CV a VW Brouk předválečné konstrukce

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Renault 4 a Fiat 600, konstrukce z 50. let

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Renault 4 CV (těsně poválečná konstrukce) a Opel Kadet (konstrukce z počátku 60. let)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

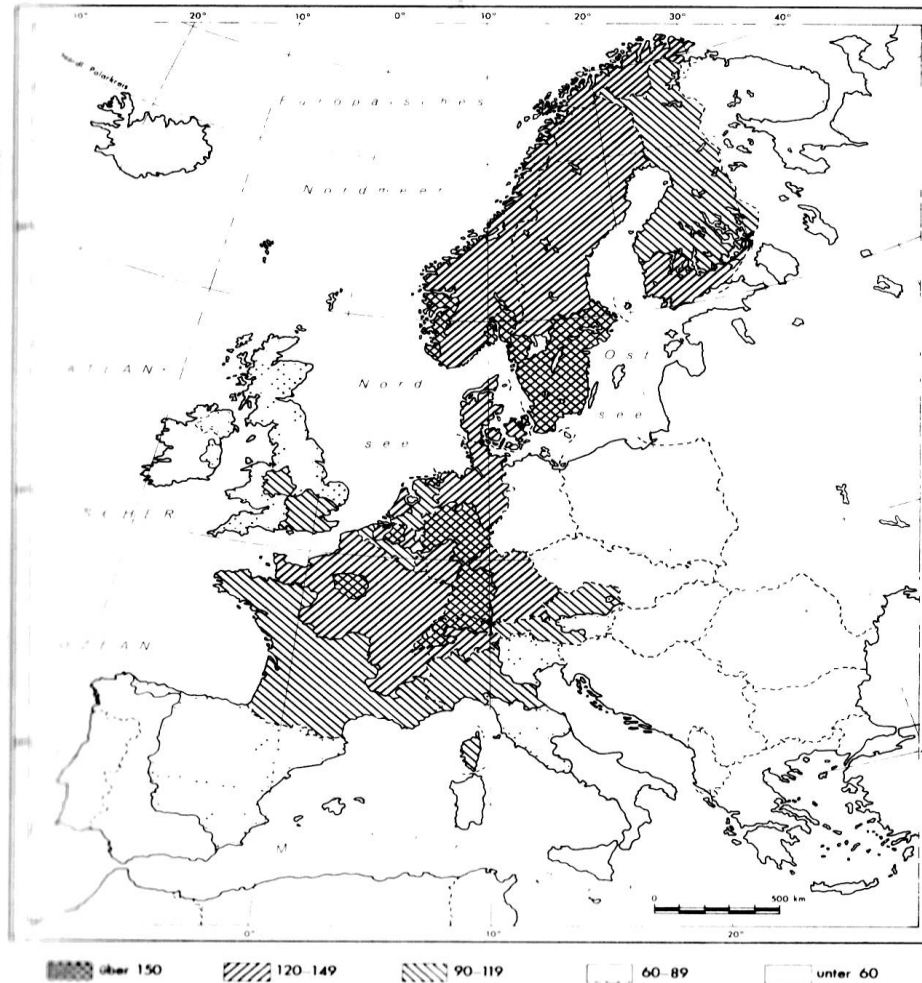
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Společenské změny

- Vliv USA – v kulturním životě – hudba, móda, masová média, politika
- Nárůst významu vědy a kultury
- Hrozba války, náklady na zbrojení (kubánská krize, berlínská zeď, palestinská otázka, Vietnam)
- Mezi lety 1950-1970 vzrostl počet obyvatel Evropy (bez SSSR) z 393 na 462 milionů, hlavně v důsledku poválečného baby-boomu
- Od 60. let současně nárůst rozvodovosti

Západní Evropa – rozdílnost oblastí

Abb. III. 5: Bruttoinlandsprodukt pro Kopf in den verschiedenen Regionen Westeuropas 1975 (westeuropäischer Durchschnitt = 100)

Quelle: William Nicol, Douglas Yuill, Regional Problems and Policy, in: A. Boltho (Hrsg.), *The European Economy Growth and Crisis*, Oxford 1982, S. 410.

Patrná již v 60. letech

Společenské změny

Šedesátá léta – zlatá léta mládeže – hippies (většinou studenti vysokých škol)

Uvolnění morálky – rozvody, antikoncepce+sex, drogy

Ženská otázka v popředí úvah

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

60.léta – léta „mládeže“

- Evropa plná mladých lidí – např. ve Francii spadalo do studentské kategorie (16-24 let) 8 mil. mladých lidí, tj. 16,1% celkové populace
- Západní Evropa nemusí řešit, jak je uživit či ubytovat – hospodářský boom to vyřešil; hlavní otázkou – vzdělání pro všechny
- Do 60. let – vzdělání otázkou společenské segregace – vysoké i střední školy, jen pro movitější vrstvy, např. Švédsko mělo v 1949 jen 15 000 vysokoškolských studentů
- Otevírají se gymnázia, lycea, střední školy
- Roste počet vysokoškoláků - V Itálii na konci 60. let studoval každý 7. mladý člověk (o deset let dříve to byl jen každý 12.), v Belgii každý 6. V SRN v roce 1950 vysokoškoláků 108 000, na konci 60. let téměř na 400 000
- Výsledek – snížení kvality vzdělávání (školy kapacitně na tento nárůst nepřipraveny, studentstvo to rozpoznalo), masovost absolventů → nezaměstnanost vysokoškoláků + větší společenská prostupnost → flexibilita pracovního trhu.

Vliv USA

- zájem o menšiny – černoši, ženy, gayové, lesbičky
- Nutné politické a sociální reformy (Kennedy, Johnson – pozitivní diskriminace, zdravotní pojištění)
- Odpor k válce – Vietnam
- Woodstock – srpen 1969 – 400 tisíc mladých lidí: „Make love, not war!!!“

Význam kultury

- Většina mladých je nestudujících – společné chápání kultury jako znak vlastní identity
- Populární hudba, filmy, móda, televizní programy – vznikají specifické pořady pro mladá (význam konzumní kultury)
- Móda – hl. z anglofonních zemích, centrem Londýn („Swinging London), hlavní trendy: rudé vypašované manšestrové kalhoty a přilehavé černé košile z butiků „New Man“; džínsy a „dělnické blůzy“, boty, tmavé bundy a kožené placaté čepice „leninovky“, móda hippies – batikovaná trička; minisukně (barevné punčocháče, plastové pláště)
- Evropané 60. let byli vždy evropocentričtí, ani vlna „hippies“ se nikdy plně neprosadila
- Kulura (módu, popkultura, sex) – způsob protestu proti generacím otců a dědů, 50. letům

Populární hudba

- Forma-styl vítězí nad obsahem - texty byly často neškodné a zahraniční posluchači ji stejně rozuměli jen částečně, ale hrát nebo poslouchat britskou či americkou pop- music znamenalo např. v Rakousku pošklebovat se rodičům, Hitlerově generaci
- Evropským centrem hudby – Londýn - Ad Lib Club (1963), ale existují i národní tradice pop. muziky
- Hudební ikony: Beatles – převzali stylové prvky od amer. bluesových kytaristů (většinou černošských) a propojili je s materiálem převzatým přímo z jazyka a zkušenosti britské pracující třídy. Melodie chytlavé a proti mnoha zvyklostem, ale velmi propracované
- Rolling Stones - byli ve svých tématech spíš konvenčně bohémská, jak to odpovídalo středostavovskému londýnskému prostředí, z něhož pocházeli její členové. Tuto nevýhodu skupina překonávala promyšleně drsnou stylizací a mediálně dobře prodejným okázale divokým soukromým životem „Stounů“

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Rok 1968

- Samotný rok 1968 – jen vrcholem – označení „šedesátá léta“
- Generační konflikt – mladí (studenti) x konzervativní společnost; frustrace (obavy z budoucnosti) na obou stranách
- Vyrovnání s minulostí (SRN, Francie, Rakousko – Ferd. Lacina+H. Fischer x T. Borodajkewycz)
- Nová levice – hl. revoluční vrstva – studentstvo (nikoli dělnictvo), transfer z USA
- Studentské hnutí – reforma univerzit, odmítání konzervativních učitelů s nejasnou minulostí, konzervativních poměrů na univerzitách
- Obtížně odhadnutelný vliv generace narozené 1920-1924: někteří/ré z ní příliš zkušení/né a staří/ré na paušální marginalisaci a odsouzení stoupenci konzervativních názorů a „pořádku“, dosti mladí/é a schopní/é a mocní pro pochopení a účinnou podporu dospívajících a protestujících, např. Lee Marvin: nebo Rudolf Augstein

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Sexuální revoluce

- 60. léta – sexuální revoluce – sex jako veřejné téma, odtabuizování sexuality
- Philip Larkin: „*Sexuální styk začal v roce 1963, mezi zrušením zákazu lady Chatterleyové a prvním LP Beatles*”
- V rámci studentského hnutí, protigeneračního hnutí, změny 60. let – „volný sex“ jako forma odporu
- Antikoncepce – původně pouze pro vdané ženy s několika dětmi, změna až v 60. letech
- Zvědečtění sexuality – Kinseyho zpráva, Nová levice podporuje nový pohled na lidskou sexualitu
- Osvobození sexuality – rozkoš, radost, fantazie
- Význam etnologie a psychologie
- Krize „maskulinity“
- Od 60.-70. let dáván prostor také jiným menšinám a alternativním praktikám – homosexuálové, lesbičky, sado-maso, orální sex atd.
- Revoluce spíše vůči „konzervativním“ 50. letům – nelze srovnat např. s počátkem 20. století, či 20. lety – tedy celkovými převraty či požadavky o ně.

Rok 1968 a jeho zdroje

- Proti válkám – pacifistické hnutí – Vietnam (John Kerry); obecně proti útlaku (menšiny),
- Antikapitalismus, nikoli antiamerikanismus
- Hledání nové, alternativní, Ameriky – „S Amerikou proti Americe“ – hlavně kritika americké zahraniční politiky
- Globální hnutí – mezi světadíly: Austrálie, Evropa (celá)
- Kritika dosavadního společenského a politického systému (nenaplňoval představy o dokonalosti)
- Nové pojetí vztahu člověka a přírody: přírodu nezotročovat pro své potřeby

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Caroline de Bendern:
vnučka barona (a bývalého vlastníka
velkostatku Rosice-Veverří)
„revolucionářkou“ v Paříži na jaře 1968

© JEAN-PIERRE REY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MS
MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vzpouora proti stávajícím pořádkům písněmi (nebo aspoň jejich narušení)

- Texty písní populární hudby až explicitně pojednávající o pocitech, tužbách a hodnocení událostí

- Příklad

<https://www.youtube.com/watch?v=04n1mNer9w>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Rok 1968 - hodnocení

- Naivní jednání? Naivní představy o budoucím „lepší“ životě
- Nereálné požadavky – nejednotný postup
- Byl rok 1968 opravdu neúspěšný? Revoluce x trendy v dalších desetiletích
- Tlak na morálku v politice
- Otevření nových témat – feminismus, etnické menšiny, sexuální revoluce
- „Vystřízlivění“ a zapojení do prosperující kapitalistické společnosti; důsledek 1968 či reakce na 1968? „Dlouhý pochod institucemi“: (G.Schröder, J. Fischer, Ferd. Lacina+Heinz Fischer – ***budoucí spolkový kancléř, ministr zahraničí, min. financí a prezident***)
- Terorismus – 70. léta – Rudé brigády, RAF- reakce některých idealistů na nenaplnění jejich mladických plánů a tužeb
- „Kdo si 60. léta pamatuje, ten je nezažil.“

„Odkaz“: Západní Evropy – 60. let,

- mladí ze 60. let měly v nich a pak v první polovině 70. letech děti

Ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την ανάπτυξη και την απασχόληση
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

